

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: En oversigt over Dansk Samlings politiske synspunkter

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1947

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

DET. KGL. BIBLIOTEK
KØBENHAVN
SMAATRYKSAFDELINGEN

EN OVERSIGT
OVER
DANSK SAMLING's
POLITISKE
SYNSPUNKTER

VED
PAUL HOLT

Udenrigspolitik.

Danmarks Frihed og Selvstændighed maa være vor Udenrigspolitik's Maal. Danmark maa føre en selvstændig Udenrigspolitik i Overensstemmelse med sin Stilling som Medlem af De Forenede Nationer. Det maa hævde sin Suverænitet over Grønland. Vi erkender, at Europas Nationer bindes sammen i et stadigt stærkere Skæbnefællesskab, og giver derfor vor Tilslutning til de Planer, der gaar ud paa et snævrere økonomisk Samarbejde til Europas Genrejsning.

Danmark maa gaa i Breschen for de undertrykte Folk overalt i Verden og samarbejde med alle demokratiske Stater om den fælles Genopbygning af en fri og tryk Verden.

Danmark maa stille de statspolitiske Krav, der kan sikre Sydslesvigerne Ret til fri folkelig Udfoldelse uden tysk Undertrykkelse og tillige dens Ret til ved en Afstemning at afgøre dens fremtidige statslige Tilhørsforhold. Dette kan kun ske ved, at Sydslesvig løsrives fra Tyskland og i folkeretlig Henseende stilles under et Formynderskab af De Forenede Nationer med Danmark som ansvarlig Stat, eller ved at Sydslesvig

stilles under dansk Overhøjhed, hvorefter denne Landsdel faar sin særlige Ordning med fuld folkelig Frihed.

Danmark maa søge den nærmest mulige Forbindelse med de andre nordiske Lande og derunder arbejde for Virkeliggørelsen af en nordisk Toldunion.

Danmark skal hævde sin fulde Suverænitæt over Grønland.

Danmarks udenrigspolitiske Stilling er bestemt af vort Riges Beliggenhed i Forhold til de andre Riger og Lande. Danmark udgør et Rige, der omfatter flere Lande og Folk. Det strækker sig baade over amerikansk og europæisk Territorium, og derved faar dets forskellige Omraader Berøring med forskellige politiske Magtcentre.

Det viste sig i den sidste Krig, da dansk Omraade i Krigens Løb blev besat af fire Stormagter: Amerikanerne paa Grønland, Englænderne paa Færøerne, Tyskerne i Danmark og Russerne paa Bornholm.

Dermed er det ganske klart, at Danmark ikke kan isolere sig i en fremtidig Krig paa den nordlige Halvkugle, for saa vidt den vil blive ført paa det vidtstrakte Omraade fra Ishavet og til Østersøen. Danmark er det af de nordiske Riger, der har det mest udstrakte og mindst koncentrerede Territorium og altsaa ogsaa det af de nordiske Riger, der lettest kommer i Berøring med de storpolitiske Spændingsfelter.

Danmarks Opgaver i Grønland.

Grønland har faaet en helt ny verdenstrategisk Betydning. Det viste sig utvetydigt under den sidste Verdenskrig, da det kom til Krigshandlinger paa den fjerne, isolerede Ø. Paa Grund af den moderne tekniske Krig kan Grønland ikke længere ligge som et militært Tomrum. Da Grønland ubestridelig er en dansk Besiddelse vil dette altsaa betyde, at Danmark faar Opgaver at løse af verdenstrategisk Betydning.

Fra dansk Side maa vi forstaa denne Situation. Den er Forudsætningen for de nuværende dansk-amerikanske Forhandlinger om Grønlandsoverenskomstens Ophævelse. Vi maa under disse Forhandlinger hævde vor ubetingede Højhedsret, men maa naturligvis være rede til at gøre vort til, at Grønland ikke bliver et Tomrum; i den Forbindelse maa vi søge et Samarbejde med de Forenede Nationer. Strategisk ligger Grønland først og fremmest inden for den amerikanske Interessesfære.

Vort Forhold til Færøerne.

Den færøske Befolkning anerkender vi som et særligt nordisk Folk og er rede til at støtte et vidtgaende Selvstyre inden for Danmarks Rige. Heller ikke Færøerne er et Omraade, som kan ligge hen. Hvis man tænker sig, at Færøfolket løsner sig fra det danske Rige, vilde det omgaaende blive et Stridens Æble imellem Nordhavets Stormagter, Amerika, England og Rus-

land, det vilde slet ikke faa Lov til at være et strategisk Tomrum og ingen af de store Magter vilde unde nogen af de andre at tage det. Strategisk ligger Færøerne først og fremmest indenfor den engelske Interessessfære.

Vi maa føre en selvstændig Udenrigspolitik.

Det egentlige Danmark har sin ældgamle historiske Position ved Forbindelsesvejen mellem de aabne Verdenshave og Østersøen med Bornholm som fremskudt Post imod Øst. Enhver Magt, der er interesseret i denne Forbindelse, vil derfor ogsaa være interesseret i Danmarks Udenrigspolitik, og hvis Danmark ikke fører en saadan, men foretrækker at ligge hen som et strategisk Tomrum, vil den eller de mest interesserede Magter hurtigt paatage sig at føre Danmarks Udenrigspolitik. Det erkendte vi smerteligt under den sidste Verdenskrig, da Tyskland besatte Danmark og dikterede os vor Udenrigspolitik.

Da Danmark var under tysk Magt.

Den Gang var Danmark nærmest under tysk Interessessfære.

Vort principielle Forhold til Tyskland var bestemt af den Kendsgerning, at Tyskland var Fastlandets stærkeste Magt og derfor uvilkaarligt truede alle mindre Staters Suverænitet. Tysklands Maal var Magten over Europa og med Europa som Basis et Verdensherredømme.

Danmarks Livsinteresse var, at denne Politik maatte mislykkes, derfor maatte Danmark se hen til Tysklands Modstandere som Danmarks naturlige Venner. Frankrig-England-Amerika-Rusland var ikke under sidste Krig Danmarks Venner for vor egen Skyld, af Kærlighed, men ganske simpelt fordi Danmark var et lille, men dog vigtigt, ja, uundværligt Led i den Kæde, som skulde kvæle Tyskland. De store Sømagter har altid været interesseret i at opretholde og støtte smaa Stater i Europa i Modsætning til den Stat, som indtog den stærkeste Stilling paa Fastlandet. Af samme Grund har de smaa Stater set hen til Sømagterne som deres eneste udenrigspolitisk Værn imod Angreb fra den dominerende Fastlandsmagts Side.

Udenrigspolitikken var lagt paa kort Sigt.

Den officielle danske Udenrigspolitik var ikke anlagt paa lang Sigt, men kun fra Dag til Dag, og som Følge heraf lagde man sig i Tysklands Kølvand, fordi Danmark laa under Tysklands umiddelbare strategiske Magtsfære. Heldigvis for os viste denne Udenrigspolitik sig at være en Misforstaaelse af Kendsgerningerne. Tysklands Magt var ikke den Klippe, hvorpaa Danmark skulde bygge sin Eksistens; Danmarks Frihed var ikke afhængig af tysk Velvilje, men derimod af de store Sømagters Sejr, denne Gang i Alliance med de andre Fastlandsstater, navnlig Rusland.

En ny Situation.

Dette sidste Rige har nu arvet det tyske Fastlandsherredømme i Europa, ikke helt, men dog i ikke ringe Udstrækning, og dermed har det ogsaa arvet den tyske Udenrigspolitik; man kan nemlig ikke overtage et Omraade uden at tage dets udenrigspolitiske Interesser med i Købet. Danmarks statelige Forhold til den nye Fastlandsstormagt, der iøvrigt nu behersker hele Østersøens Sydkyst, er ikke helt, som det var overfor Tyskland, men beslægtede Forhold gør sig gældende.

Denne udenrigspolitiske Situation vil hele Tiden virke ind paa vore Handlinger og Vurderinger i de skiftende udenrigspolitiske Faser.

Danmarks Stilling i Norden.

Naturligvis maa Danmark søge at styre udenom de farlige Skær, der er farlige, fordi Danmarks Rige udenrigspolitisk set er saa udstrakt. Og i dette Arbejde vil det være rimeligt, at vi søger at være med i De Forenede Nationer. Trods alle Vanskeligheder og Stormagters indbyrdes Rivalisering, er det dog det eneste eksisterende Instrument til at fremme en Fredspolitik paa realpolitisk Grund.

At Danmark er et nordisk Rige er ikke alene noget følelsesmæssigt og historisk, men ogsaa en udenrigspolitisk Kendsgerning. De nordiske Riger har fælles udenrigspolitiske Interesser. De har store Muligheder for at udnytte deres øko-

nomiske Resourcer ved Samarbejde. Vi maa derfor i høj Grad fremme det nordiske Fællesskab paa alle Omraader, og i den Forbindelse skal man særlig fremhæve den seneste Tids Planer om en nordisk Toldunion.

Vi er i et europæisk Skæbnefællesskab.

Den Nødssituation, som alle de europæiske Folk er kommet i efter den anden Verdenskrig, har skabt en vis Solidaritetsfølelse imellem dem. Der ligger heri en Tendens, som bør plejes. Vi er i et Skæbnefællesskab. Det viser sig vel tydeligst økonomisk, og derfor maa man gaa ind for at støtte de Planer, der er fremme om et økonomisk Samvirke imellem Staterne.

Det europæiske Skæbnefællesskab har givet en tidligere Tids Agitation for et forenet Europa ny Styrke, og der er her et Problem, som man ikke bør lade ligge uden videre, men tænke nøje over. Tanken bør leve videre og virke i Folkene. Der findes fælleseuropæiske Kulturtraditioner, som kan styrke denne Tanke, men lad os begynde med det praktisk-økonomiske, som nu ligger for og søge at ophjælpe, genopbygge det hærgede Fastland ved et fornuftigt Samarbejde og naturlig Arbejdsdeling.

Sydslesvigs Fremtid er det største aktuelle Spørgsmaal.

Det største af de aktuelle udenrigspolitiske Spørgsmaal er Sydslesvigs Fremtid.

Oktobernotens Politik er helt mislykket. Danmark krævede: 1) Administrativ Adskillelse af Slesvig og Holsten, 2) Flygtningenes Fjernelse og 3) Sikring af den danske Bevægelses folkelige og politiske Frihed. Intet af dette er sket. Tværtimod. Flygtningene bosættes nu fast, Slesvig og Holsten knyttes snævrere sammen, og den danske Bevægelse hæmmes paa alle mulige Maader. Naar Oktobernotens Politik altsaa er mislykket, maa man naturligvis søge en ny Politik.

En Mindretalsordning og § 5 er umulig.

En internationalt garanteret Mindretalsordning er en Umulighed. Det, man har talt om i den Forbindelse i Syd-Triol, er ikke nogen international garanteret Ordning, og tillige en lukket Ordning; men i Sydslesvig drejer det sig om en Folkekamp, en Strid om Mennesker, og den kan ikke lukkes inde i et afsluttet System; dér maa der være Frihed.

En Afstemning »ad Aare«, en saakaldt § 5, er umulig, fordi de allierede Magter ikke vil gaa med hertil, og fordi Befolkningen i Sydslesvig, naar Bosættelsen af Flygtningene er en Kendsgerning, om 25 Aar vil være en helt anden end nu, saa er en tysk Folkeerobring, der ikke er lykkedes i 1000 Aar, en Kendsgerning, fordi den danske Politik hjalp med hertil, og samtidig rejses en ny Trusel imod Danmarks Grænse og Nordslesvig. Knud Kristensens vage Sydslesvig-Politik svæver derfor ganske i Luften og har intet med Virkeligheden at gøre.

Den eneste Vej er Sydslesvigs Løsrivelse.

Tilbage er der kun een eneste Mulighed, at stille det konkrete Krav, at Sydslesvig skal løsrives fra det tyske Rige.

For at opnaa en Overgangstid kan man søge at faa oprettet et Mandat under De Forenede Nationer i Overensstemmelse med De Forenede Nationers § 77 med Danmark som suveræn Mandatmagt. Vi har her en eksisterende folkeretlig Bestemmelse, som vi kan anvende paa Sydslesvig, vi skal ikke finde paa noget nyt.

Endelig har man den Mulighed, at Sydslesvig stilles direkte under dansk Overhøjhed, og at Danmark derefter giver Sydslesvig en særlig Ordning med fuld Frihed for baade dansk og tysk.

Gaar man ind for Kravet om Sydslesvigs Løsrivelse fra Tyskland, er der en Mulighed for, at Sydslesvigernes Selvbestemmelsesret kan virkeliggøres; vil man ikke det, maa man skrinlægge Sydslesvig som politisk Opgave, og saa maa Kampen føres videre paa en helt anden Maade.

Forsvaret.

Et Lands Forsvar er Udtryk for dets Vilje til Liv. Forsvarets Opgaver er at sikre Folkets Frihed og Selvstændighed. Den almindelige Værnepligt maa gennemføres fuldtud. De værnepligtiges borgerlige Stilling maa ikke forringes som Følge af Militærtjenesten. I Fortsættelse af Hjemmeværnsforeningerne, hvis Arbejde støt-

tes mest muligt, oprettes et væbnet Hjemmeværn til Støtte for Forsvarets øvrige Led.

Ved en ny Militærordning er det af Vigtighed, at hele Folket kommer med, saaledes at der ikke sættes et Skel mellem dem, der bliver indkaldt og de andre, som ikke indkaldes. Man maa sikre, at de indkaldte bevarer deres Stillinger og ikke hæmmes ved at ikke-værnepligtige skyder dem ud af Arbejdsmarkedet, ligesom Forsorgen for Familier bliver ordnet paa bedst mulig Maade, f. Eks. ved en særlig Forsorgstjeneste indenfor Militæret.

Der bør ogsaa drages Omsorg for, at *Kvinderne* faar en særlig Plads inden for Forsvarsordningen paa Omraader, hvor de har særlige Muligheder for at gøre en Indsats.

Hvorledes Forsvaret skal indrettes teknisk, kan vi naturligvis ikke sige noget bestemt om paa nærværende Tidspunkt; det maa man overlade til de særligt sagkyndige.

Vi ønsker at støtte Hjemmeværnsforeningerne mest muligt. I den Forbindelse er det paa sin Plads at advare imod den Hviskekampagne, som er i Gang imod disse Foreninger. Den gaar saa vidt, at den hvisker i Krogene, at de har et skummelt Formaal og tjener særlige Kommunistinteresser, at de skal bruges til at uddanne militære Kampgrupper til Brug i et videre Opgør. Det er noget Snak, og det er skammeligt, at man paa den Maade søger at komme en levende Forsvarsvilje til Livs. Naturligvis er det Bagtalelse, — det siger sig selv, at noget saadant er en

Urigtighed, naar hele Folket er med i Hjemmeværnbevægelsen.

Hvorvidt Hjemmeværnet skal være tvunget eller frivilligt, kan man ikke sige noget om med Bestemthed endnu; der kan siges meget baade for det ene og det andet. Skal hele Landet dækkes af Hjemmeværn maa dog vel nok en eller anden Form for obligatorisk Tjeneste blive nødvendig. Under alle Omstændigheder maa Hjemmeværnet være et fast Led i den almindelige Forsvarsordning.

Forfatningen.

For at gennemføre et fuldt Folkestyre maa Landstinget afskaffes og Valgretsaldere ned sættes til 21 Aar. Valgloven bør ændres saaledes, at personlig Stemmeafgivning fremmes, Numerering af Kandidater ophæves og Tillægsmandater fordeles ligeligt over hele Landet.

Rigsdagens Ansvar for den økonomiske Politik udvides, bl. a. derved at den skal hævde hele Folkets Interesser overfor de store Erhvervsorganisationer og økonomiske Interessegrupper.

Meningsdannelsens Frihed bør fremmes ved Offentlighed om de økonomiske Interesser, der behersker Pressen, og særlige Foranstaltninger iværksættes til Løsning af Arbejdskonflikter inden for Pressens Omraade uden Arbejdsstandninger.

Det lokale Selvstyre maa udbygges.

Som Forfatningen er nu, er der ikke gennemført en helt lige Valgret. Ved at Landstinget vælges af de ældre Vælgere (over 35 Aar) faar disse en dobbelt Stemmeret, og det er et Brud paa den demokratiske Lighed. Landstinget virker som et gammelt, unyttigt Levn fra en Tid, da man ønskede en eller anden Form for Privilegier i Forbindelse med Valgretten af Angst for, hvad Folket kunde finde paa af overraskende Ting. Nu man har Tillid til, at den politiske Modenhed er saa udviklet, at den Slags Garantier er overflødige. Allerede nu indtager Landstinget en saa tilbagetrædende Plads i Forfatningslivet, at det ikke vil være nogen Skade helt at ophæve det.

Det saglige Arbejde, som kan være af Betydning i Lovgivningsarbejdet, kan man f. Eks. overdrage til et *Lovraad* eller et særligt Udvalg af Folketinget, saaledes som man kender det i andre Lande.

Ved Valgloven bør der drages Omsorg for, at den personlige Stemmeafgivning fremmes, f. Eks. ved at der aabnes Adgang til at afgive subsidær Stemmeafgivning, d. v. s. at man kan faa Lov til at stemme først paa een Mand og dernæst, saafremt der kommer for mange Stemmer paa denne Mand, at angive hvem man dernæst ønsker at give sin Stemme.

Da der er meget der taler for, at man oprettholder det Princip, at Kredsinddelingen tager Hensyn til de forskellige Egenes særlige Forhold,

f. Eks. værner de tyndt befolkede Omraader imod at blive overvældet af de tæt befolkede (Jylland i Forhold til Hovedstaden), bør man for at afbalancere dette sørge for, at *Tillægsmandaterne* fordeles ligeligt over hele Landet efter Partiernes Stemmetail; man bør altsaa ophæve den nuværende Deling imellem de tre Omraader, Hovedstaden, Øerne og Jylland. Den nuværende Ordning er et Privilegium for de store Partier.

Den økonomiske Politik vedtages som bekendt af Rigsdagen; men det er i Virkeligheden saaledes, at de store Erhvervsorganisationer udøver en skjult Indflydelse, der truer med at sætte Rigsdagen til Vægs. Derfor maa man styrke Rigsdagens Stilling, saaledes at den kan værne hele Folkets Interesse i Forhold til de enkelte Grupperes Interesser, det sker bl. a. ved at Rigsdagen overvaager Lovenes Administration i højere Grad end det er Tilfældet nu. Mange Gange vedtager Rigsdagen Love om ganske smaa Ting, medens de store Ting, der berører hver eneste Borger i Landet, er uden for Rigsdagens Indflydelse.

I den Sammenhæng vil det kunne fremme Renheden i det offentlige Liv, hvis man hæmmer Muligheden for de store Erhvervsorganisationers skjulte, anonyme Indflydelse ved, at der kommer Offentlighed omkring Pressens og de politiske Partiers Finansieringsmetoder. Det vil være sundt om Offentligheden fik rede paa, hvem det er, der staar bag ved de pagældende Partier og

Blade; det vil vække til en vis Eftertanke til Gavn for et virkeligt Folkestyre.

De Erfaringer vi har haft fornylig med Typografstrejken i København har belært os om, hvor uheldigt det er, at Meningsdannelsens Frihed begrænses ved, at Pressen drages med ind i Organisationernes Kamp; det vil derfor være paa sin Plads, at man drager Omsorg for, at noget saadant ikke sker i Fremtiden.

Vi fremhæver Nødvendigheden af, at det lokale Selvstyre udbygges. Vi er under Indflydelse af Centraladministrationens Elefantiasis. Den kan bekæmpes paa forskellig Maade, bl. a. ved at flere Afgørelser lægges ud til lokal Afgørelse. Der er mangfoldige mindre betydningsfulde Sager, som man nu spilder Tid, Papir og Arbejdskraft paa ved, at Afgørelserne skal sanktioneres i Ministerierne, skønt den reelle Afgørelse forlængst er truffet af lokale Myndigheder.

Retsvæsen.

Retsvæsenets Uafhængighed maa udbygges, dels ved at Dommerstandens Uafhængighed fremmes og Lighed for Loven sikres ved udvidet vederlagsfri juridisk Assistance for ubemidlede. Straffelovgivning og Fængselsvæsen maa sigte mod de dømtes — ogsaa de dømte Landssvigere — Genoptagen i det almindelige Samfund.

Som Forholdene er nu, har Administrationen en Indflydelse ad indirekte Vej paa Dommerstanden. Den kan hæves ved, at Dommernes Avancementsforhold ordnes som uafhængigt af

Centraladministrationen. Der bør ogsaa gøres noget mere for, at ubemidlede kan faa udvidet Mulighederne for at faa den bedst mulige juridiske Bistand ved Retssager.

Efter at Landssvigerne nu for de smaas Vedkommende har udstaaet deres Straf, maa vi være rede til at optage dem i det normale Samfund igen. Vi maa i den Forbindelse have Opmærksomheden henvendt paa det samfundsmæssigt uheldige det vil være, om der blev dannet et socialt Bundfald af Hadere, som lurer paa den første den bedste Lejlighed til at hævne sig paa Samfundet.

Samtidig hermed maa vi fremhæve, at den almindelige Retsbevidsthed har lidt Skade ved, at man har gennemført et fuldt retfærdigt og retsligt Opgør med Landssvigerne, men samtidig har undladt at drage politiske Konsekvenser heraf, idet man uden videre har ladet de Politikere køre videre, som har Ansvaret for Udviklingen, der førte til den 9. April og Tiden derefter. Man undrer sig over, at denne Skade i det offentlige Liv desværre nu gøres større ved, at mange fra Modstandsbevægelsen støtter de »gamles« Herredømme og hæmmer et hvert nyt politisk Initiativ, som netop sprang frem af Besættelsestidens Oplevelser.

Den parlamentariske Kommission har ikke afsluttet sit Arbejde endnu. Før det er færdigt, kan man ikke tage endelig Stilling til en Rigsretsanklage.

Det er navnlig det tyske Materiale, vi savner;

det er meget omfattende, og vil belyse hele Besættelsestidens danske Politik og dens ledende Mænd.

Økonomisk Politik.

Retten til Arbejde grundlovsikres. Det er Samfundets Pligt at organisere det økonomiske Liv saaledes, at alle faar Adgang til Arbejde og sikres Udbyttet heraf. Til dette Formaal maa de i hvert enkelt Tilfælde nødvendige Midler anvendes, og dette maa ske ved Samarbejde mellem det private Erhvervsliv, de kooperative Virksomheder og offentlige Virksomheder.

Den væsentlige Form for dette Samarbejde maa være Etableringen af en Rammeøkonomi, hvorigennem Staten sikrer det private Erhvervslivs Vilkaar og afstemmer dem efter Borgernes fælles Interesser.

Staten maa haandhæve den fornødne Kontrol til Sikring mod Misbrug af økonomisk Magt, herunder overtage Driften af dertil egnede økonomiske Monopoler.

I et folkestyret Land er Staten Borgernes »Ejendom«. Det maa gennem Statens økonomiske Politik sikres, at alle kan faa Arbejde; det maa betragtes som en Menneskerettighed, sideordnet med de almindelig kendte Rettigheder, som er det væsentligste Kendetegn paa, at et Samfund er et frit Samfund.

Det gælder derfor om, at hele Folkets Produktionskraft bliver mobiliseret.

Vort Erhvervsliv er præget af tre Hovedtyper

af Organisationer, nemlig private, kooperative og offentlige Virksomheder. Alle tre har deres Berettigelse, hver til at arbejde med sin Opgave. Det gælder om, at Erhvervslivet holdes aabent, at der bliver Mulighed for de forskellige Typer til at yde deres bedste, at bevare Konkurrencen til Fordel for hele Folket.

Det vil være en økonomisk Ulykke, hvis der kun var een af disse Typer. Staten maa have som Opgave at opretholde Balancen imellem dem og søge at fremme Samarbejdet mellem dem.

Man maa arbejde for at gennemføre en *Rammeøkonomi*. I Genopbygningstiden er det ganske klart, at noget saadant er nødvendigt. — Som de nuværende økonomiske Forhold er i hele Verden, maa Staten nødvendigvis være med i Tilrettelæggelsen af det økonomiske Liv, f. Eks. gennem Handelsaftalerne med Udlandet; men dernæst maa de forskellige Led i Erhvervslivet selv ordne det videre fornødne.

De Tendenser, der er til økonomiske Monopoldannelser maa Staten bekæmpe, og i de Tilfælde, hvor saadanne i Virkeligheden repræsenterer rene Samfundsinteresser, maa de overgaa til offentlig Virksomhed.

Finanspolitik.

Finanspolitiken maa tjene Produktionen. Statsbudgettet maa lægges under Hensyn til hele Samfundets Økonomi. Et samlet Nationalbudget maa snarest lægges for hele Genopbygningsperioden og gøres offentligt tilgængeligt.

Som et Led i Bestræbelserne for at skabe Erhvervslivet gunstige Udviklingsvilkaar maa Renten søges holdt paa et rimeligt Niveau ved Samarbejde mellem Finansministeriet og Nationalbanken. I Genopbygningsperioden maa Rentebyrden iøvrigt holdes nede ved offentlig Udlåansvirksomhed.

I pengerigelige Tider har Staten som sin Op-gave at opsuge de ledige Penge, som fremkalder Inflation. Det sker gennem Skatter, baade direkte og indirekte; disse sidste maa lægges paa de luksusbetonede Varer. Men dernæst maa Staten ogsaa bruge de gode Tider til at lægge hen til at imødegaa de daarlige Tider (ligesom Josef i Ægypten), og i pengeknappe Tider gøre sin Indsats for at holde Købekraften oppe, f. Eks. gennem den sociale Lovgivning og ved offentlig Udlåansvirksomhed.

For at faa en Oversigt over, hvor det er nødvendigt, at Samfundet skal gøre sin Indsats, vil det være gavnligt at udarbejde et *Nationalbudget* for hele Folkets Erhvervsliv.

Man maa paase, at den almindelige Rentefod holdes paa det Sted, hvor den gavner Erhvervslivet mest; navnlig i Genopbygningsperioden vil det være nødvendigt, at der stilles billige Penge til Raadighed.

Pris- og Restriktionspolitik.

Prisniveauet maa holdes under Kontrol, saa længe Prisdannelsen paa Grund af Varemange-

len ikke kan virke frit uden til Skade for store Dele af Befolkningen.

Kontrollen maa være smidig, saa Rationaliseringen fremmes. Forøgelse i Samfundets Produktionsevne maa resultere i Prisnedsættelser.

De fælles Afsavn, som Kriesituationen gør nødvendig, bør bæres i ligelig samfundsmæssig Solidaritet og fordeles saaledes, at Byrderne ikke bliver til særlig Skade for Lønmodtagerne.

Paa Grund af den herskende Vare- og Valutamangel er det nødvendigt, at der udøves en Kontrol fra Samfundets Side. Løfter om, at Restriktionerne skal falde bort med det samme, er ilde lugtende Valgflæsk; men Restriktionspolitiken kan ændres paa bestemte Omraader.

Den bør indtil videre opretholdes for en almindelig Families nødvendige Forbrugsvarer; men den kan falde væk for de Varers Vedkommende, der ikke hører herunder. Ved at sikre Raastoffer til Produktion af de almindelige, nødvendige Forbrugs- og Produktionsvarer og sørge for, at de fordeles paa den økonomisk mest hensigtsmæssige Maade paa de Erhvervsvirksomheder, som er i Stand til at producere bedst og billigst, kan man frigøre anden Produktion og lade Prisdannelsen ske paa almindelig Maade for disse Varers Vedkommende, uden at Produktionen ensidigt kaster sig over de frigjorte Varer; disse bør tillige belægges med særlige Afgifter til Fremme af Pengeopsugningen.

Derved opnaar man at kunne indskrænke baade Pris- og Varedirektoratets Virksomhed bety-

deligt, og derved faar man gjort en Begyndelse til Overgangen til friere Former.

Udenrigshandel.

Udførsel og Indførsel maa i Genopbygningsperioden holdes under Kontrol. Handelsaftaler maa slutes under Rigsdagens Tilsyn og Medvirken, ligesom Rigsdagen maa have nøje Kontakt med den praktiske Udformning af Udførsels- og Indførselskontrollen. Kontrollen maa udvides i Retning af en Pris- og Kvalitetskontrol med Udenrigshandelen. Man maa overvaae Brancheforeningernes Dispositioner saaledes, at der ikke opnaas en for Landets Økonomi skadelig Monopolstilling for enkelte Virksomheder.

Ved Handelsaftalerne maa der tilstræbes Lighed mellem de aftaleindgaaende Parter, navnlig med Hensyn til Binding af Priser og Mængder.

Danmark maa fastholde sin Tilslutning til Bretton Woods-Overenskomsten og deltage i Bestræbelserne for Skabelsen af en international Valutastabilitet.

Ved Handelsaftaler med Udlandet maa man sikre sig, at det er de rigtige Varer, man faar, og at deres Kvalitet staar i Forhold til deres Pris. Det er nødvendigt, at man ikke lader sig narre af store Priser paa vore Eksportartikler, derved at Priserne paa Importvarerne stiger endnu mere. Det er Varebytningen, det i første Række kommer an paa. Man bør derfor være forsigtig med at skifte Markeder, hvis man ikke har Sikkerhed

for at kunne faa de nødvendige Importvarer til overkommelige Priser.

Ved Fordelingen af Import- og Eksportordrer her i Landet er det vigtigt, at den sker ud fra sunde forretningsmæssige Principper, at der sikres Muligheder for, at unge Forretningsmænd kan komme til, at de gamle Firmaer ikke opnaar en skadelig Monopolstilling, og at man ikke udelukker gode Importvarer til Fordel for daarlige hjemlige Varer, som udelukkende sælges i Kraft af de paagældende Firmaers Monopolstilling.

Udenlandsk Kapital.

Offentlig Gæld til Udlandet maa begrænses. Bestræbelserne maa gaa ud paa at financiere statslige og kommunale Opgaver i Indlandet.

Udenlandske Laan, der kan tjene til Fremme af Genopbygning og Rationalisering af produktive Virksomheder vil under Genopbygningsperioden kunne forsvares; men det maa nøje overvaages, at Landets Suverænitet ikke krænkes ved saadanne internationale Laane- og Handelsaftaler.

Der maa gennemføres Registrering af udenlandsk Kapitalinteresser i de i Danmark virkende Selskaber.

Rettighederne til Raastofferne i Danmarks Undergrund maa generhverves.

Grundlovens Løfteparagraf om Begrænsning af Udlændinges Adgang til at blive Ejer af fast Ejendom her i Landet maa opfyldes.

Principielt maa man fastholde, at offentlige

Virksomheder financieres, naar Optagelse af Laan hertil er nødvendigt, i Indlandet. Det er uheldigt at anbringe udenlandske Kapitalinteresser i offentlig dansk Virksomhed; men da vi staar overfor en Genopbygning af vort Produktionsapparat efter den tyske Udsugning af Danmark, vil det være nødvendigt at faa tilført ny Kapital gennem Laan i Udlandet. Det er ganske simpelt den eneste Maade, hvorpaa vi kan faa indført de nødvendige Varer fra de valutastærke Lande, da vor egen Valutas internationale Købekraft er meget ringe. Et Eksempel paa en saadan Laanepolitik er det nylig vedtagne Dollarlaan i den internationale Bank. Ved Hjælp af saadanne Laan kan man øge det danske Produktionsapparats Effektivitet, og det er da ogsaa Meningen, at dette Laan udelukkende skal anvendes hertil. Naar det fra visse Sider (Kommunisternes) er blevet sagt, at dette Laan er et Indgreb i Danmarks Suverænitet, er det helt galt; Danmark har kun forpligtet sig til at bruge Pengene til de særlige Formaal, der er nævnt i Laanebetingelserne, nemlig Genopbygningen, og ikke til almindeligt Forbrug.

Danmark vil ogsaa være interesseret i Kapitaltilførsel gennem den saakaldte Marshallplan.

Ved at indføre Importafgifter paa visse Varer ud over det strengt nødvendige vil man kunne fremme Valutastabiliseringen, idet Importørerne indbetaler til Nationalbanken, og denne derved faar Midler til Raadighed til at nedbringe Penge-
rigeligheden.

Men naturligvis bør man under alle Laaneforhandlinger med Udlandet have sin Opmærksomhed henvendt paa, at der ikke i Laanevilkåarene indsmugles Bestemmelser af politisk Karakter, som indskrænker vor politiske Suverænitet.

Man bør altid have en Oversigt over de udenlandske Kapitalinteresser i danske Selskaber, og i den Forbindelse maa Opmærksomheden særlig henvendes paa Rettigheden over Danmarks Undergrund. Der er i den Henseende disponeret for letsindigt, da man i 1930'erne pantsatte Undergrunden til amerikanske Kapitalinteresser; man maa derfor arbejde for, at Danmark i den Henseende faar sine Rettigheder tilbage.

Dansk Samling har paa Rigsdagen rejst Spørgsmaalet om Opfyldelsen af Grundlovens Løfteparagraf om Begrænsning af Udlændinges Adgang til at eje fast Ejendom i Danmark. Vort Lovforslag blev velvilligt modtaget, men der er endnu ikke sket noget i den ønskede Retning. Det paabegyndte Arbejde maa derfor fortsættes, saa Løftet bliver opfyldt.

Skattepolitik.

Skattepolitikken maa indgaa i den økonomiske Politik. Genem Skatten maa Konjunktursvingningerne søges bekæmpet. Ingen enkelt Skat er i sig selv fuld retfærdig, men der maa opretholdes et mangesidigt Skattesystem. Nogle Skatteforhold maa ændres, saaledes maa ¹⁾ Skat paa Bygninger ophæves. ²⁾ Grundstigningsskylden forhøjes til sit fulde Beløb. ³⁾ Opsparing i et vist

Omfang fradrages i Indkomsten, ⁴⁾ den paabegyndte Effektivisering og Decentralisering af Ligningssystemet føres videre, ⁵⁾ Bogføringspligt indføres gradvis i alle Erhverv, ⁶⁾ i Stedet for paa Detailhandelen lægges de Omsætningsafgifter, der skønnes nødvendige, paa den Del af Engrosomsætningen, der ikke omfatter daglige Fornødenheder, ⁷⁾ Indkomstbeskatning til Amterne indføres i Stedet for Bygningsskatter, ⁸⁾ Familiebeskatning afløses af Personbeskatning.

Skattepolitik skal ikke alene føres med det Formaal at skaffe Penge i Statskassen, men ogsaa som et Led i den almindelige økonomiske Politik. Derfor maa den virke til Fremme af Produktionen; det sker ved en Omlægning som ovenfor anvist.

Grundstigningsskylden skal tjene til at modvirke Spekulation i Ejendomme og Byggeri og skal udredes med sit fulde Beløb af Sælgeren. Opsparingen bør fremmes; det sker bl. a. ved at Fradragsreglerne ved Skatteindtægten ændres, saaledes at den hidtil gældende Fradragsgrænse paa Forsikringer forhøjes betydeligt, f. Eks. derved, at en dokumenteret Opsparing paa 2000 Kr. kan fradrages i Skatteindtægten.

Ved at Omsætningsafgifter flyttes fra Detailhandel til Engroshandel lettes Administrationen betydeligt; en saadan Afgift bør kun hvile paa de Varer, der ikke hører under det almindelige Forbrug.

Naar man ophæver Bygningsskatterne, maa Amterne have Del i Indkomstkatten.

Personbeskatning i Stedet for Familiebeskatning gennemføres derved, at en Familieforsørgers Indkomst inden den progressive Beskatning beregnes, deles med Antallet af Familiemedlemmer, f. Eks.: En Familieforsørger har Kone og tre Børn og 10.000 Kr. i Skatteindtægt. De 10.000 Kr. deles med 5; hans Skat skal derefter beregnes ved at gange den almindelige Skat paa 2000 Kr. med 5. Denne Form for Skat er Led i Dansk Samlings almindelige Familiepolitik.

Man bør ogsaa tage under alvorlig Overvejelse at indføre den fulde Grundskyld; hvorved en Del andre Skatter overflødiggøres. Overgangen maa lægges til rette over en længere Aarrække, saaledes at Indførelsen ikke ensidigt rammer de nuværende Grundejere, men bliver saa lempelig og retfærdig som mulig.

Landbruget.

En aktiv Landbrugspolitik til Modvirkning af Kriser i Landbruget gennemføres, bl. a. ved en Reguleringsfond, der ledes af Landbrugets Organisationer i Forbindelse med Regeringen. Desuden maa Landbrugets Indtjeningsevne i Forhold til andre Erhverv sikres gennem den almindelige økonomiske Politik.

Den tekniske Udvikling fremmes mest muligt til Fordel for Landbrugets Rationalisering.

Ungdommens Adgang til Jord sikres ved en alsidig Udstykning. Det er vigtigt, at dette sker saaledes, at der skabes Muligheder for selvstændige, økonomisk levkraftige Brug.

En forbedret Jordfordeling fremmes.

I Perioder, hvor der savnes Beskæftigelse i andre Erhverv, bør der ydes Støtte til Grundforbedring og til Forbedring af Landbrugets Bygninger.

En ordnet Lærlingeuddannelse for Landbruget maa støttes. Medhjælperloven bør udvides, saa visse Minimumskrav angaaende Arbejdsforhold, Kost og Boligforhold lovfæstes.

For at fremme Beskæftigelsen af gifte Arbejdere forhøjes Tilskudene til Opførelse af Landarbejderboliger.

Der maa være offentligt Tilsyn med Landarbejderboliger.

Det danske Landbrug er i en alvorlig Situation, og det er ikke et specielt Landbrugerspørgsmaal, men et fælles Samfundsanliggende. Derfor maa man føre en Landbrugspolitik, der sikrer Landbruget den fornødne Forrentningsmulighed. Det sker ved en energisk Handelspolitik, idet man søger at opnaa de bedst mulige Priser baade paa gamle og ny Markeder, idet man dog har Opmærksomheden henvendt paa, at det ikke har nogen fælles økonomisk Interesse, at Landbruget faar store Priser, hvis man ikke samtidig sikrer sig, at Importpriserne fra det paagældende Land er antagelige; Landbrugets Prispolitik kan ikke føres som noget isoleret.

Viser det sig nødvendigt at sikre Indlandspriserne, maa det gøres som et Samfundsanliggende, saaledes at man undgaar en almindelig Prisforhøjelse af de daglige Fornødenheder, disse vilde

jo kun føre til Forhøjelse af Pristal, Lønninger o. s. v. Skattepolitikken maa altsaa i dette Tilfælde træde til og udligne Forskellene.

Det vil være nyttigt at faa oprettet et Reguleringsfond til Udligning af Forskellen mellem gode og daarlige Tider, og dettes Administration maa ske i et Samarbejde mellem Landbrugs-erhvervets Repræsentation og Regeringen som Repræsentant for hele Folket.

For at sænke Landbrugets Produktionsomkostninger bør man fremme Rationaliseringen i teknisk Henseende mest muligt ved at støtte og opmuntre Oprettelsen af Maskincentraler o. lign. Andelsbevægelsen har været dansk Landbrugs store Indsats, den vil ogsaa kunne yde en betydningsfuld Gerning paa dette Omraade.

Landbrugets Rationalisering vil ogsaa kunne fremmes ved en mere hensigtsmæssig Jordfordeling. Der er Egne i Landet, hvor denne er meget mangelfuld. Ogsaa i den Henseende kan offentligt og privat Initiativ gaa i et frugtbart Samarbejde.

Det bør være et Princip, at alle, der har Evne til at have selvstændigt Landbrug, faar denne Mulighed. Derfor bør man fremme Udstykningen, naturligvis først og fremmest ved Hjælp af Jord i offentlig Eje og Jord, der er til Salgs i det frie Marked. Slaar det ikke til, er det nødvendigt at søge at stille Jord til Raadighed af de store Ejendomme og hjælpe de indeklemte Husmænd til mere Jord.

Men det er vigtigt i denne Forbindelse at tage

Hensyn til de økonomiske Forhold. Det gælder om, at de paagældende Ejendomme faar Mulighed for en virkelig selvstændig Økonomi. Det vil ikke være rigtigt at oprette nye Brug, som ikke kan eksistere ved egen Kraft.

I den nuværende Situation lægger de store Byggeomkostninger og Vanskelighederne ved at skaffe Materialer saa store Hindringer i Vejen, at en Udstykning i større Stil næppe er mulig.

Det er en Kendsgerning, at mange slet ikke har Lyst eller Evne til at blive selvstændige men hellere vil virke som faste Landarbejdere. For manges Vedkommende har Byerne virket stærkt dragende; for at modvirke denne Tendens og for at søge at fastholde Arbejdskraften ved Landbruget vil det være nyttigt at sikre Forbedringen af Landarbejdernes Vilkaar gennem Lovgivningen. Forøvrigt hænger dette ogsaa sammen med de almindelige sociale og kulturelle Forhold. Man maa gøre en Indsats for at Livet paa Landet ogsaa i den Henseende faar bedre Kaar ved dertil egnede Foranstaltninger.

En ordnet Lærlingeuddannelse af Ungdommen paa Landet vil styrke Landbruget i Konkurrencen med Byerhvervene.

Skibsfart, Eksport, Fiskeri.

Dansk Skibsfart og Eksport maa udvikles videre. Under Genopbygningsperioden er det af særlig Betydning, at Eksportindustrien faar de bedst mulige Kaar.

Til Fremme af Samhandelen med Udlandet er

det vigtigt, at der knyttes handelsuddannet Personale til vore Repræsentationer i Udlandet.

Fiskerierhvervet fremmes ved Støtte til Fiskeriet paa de fjerne Have.

Skibsfarten er et af de betydningsfuldeste valutagivende Erhverv. Derfor bør Skibsfarten sammen med den almindelige Eksportindustri fremmes mest muligt. Det kan ske ved skattemæssigt at støtte alt Initiativ paa dette Omraade.

I den Forbindelse vil det være nyttigt, at vore Legationer i Udlandet faar Personale, der har handelsmæssig Uddannelse og virkelig Forstaaelse for Betydningen af Handelens Behov. Det gælder om, at man nøje følger Udviklingen i Udlandet, saaledes at man hurtigt kan faa Klarhed over, hvor der er Muligheder for at fremme dansk Import og Eksport.

Dansk Fiskerierhverv maa sættes i Stand til i langt større Udstrækning at deltage i det store, søgaaende Fiskeri paa de store Have; vi bør f. Eks. fra dansk Side ganske anderledes end hidtil være med i Fiskeriet under Grønland og paa andre vigtige, fjerne Fiskepladser. Det er en Samfundsopgave at støtte det Initiativ, som Fiskerne selv viser paa dette Omraade.

Industri og Haandværk.

Industriens og Haandværkets videre Udvikling maa fremmes. Forskningsarbejde og Ingeniøruddannelse og Haandværkernes Uddannelse maa holdes paa et højt Stade. Supplerende Ud-

dannelse maa fremmes, bl. a. ved internationale Aftaler om Arbejdsmuligheder i Udlandet

Danmark har i sin Beliggenhed og ved sin Arbejderstabs Kvalitet store Muligheder for industriel Udvikling. Fra Samfundets Side maa man gøre, hvad man kan for at fremme Udviklingen; det kan ogsaa ske ved skattemæssige Forholdsregler til Lettelse af Afskrivning o. lign.

Arbejdskonflikter og Arbejdsløshed.

Arbejdskonflikterne, der stærkt berører hver enkelt Samfundsborger, maa ordnes uden Anvendelse af aaben Kamp. En Myndighed, som bygger paa Statens Autoritet, men som er hævet over Klasse modsætningerne, maa, naar Parterne ikke kan enes, under Hensyn til den almindelige økonomiske Politik fastsætte Løn- og Arbejdsvilkaar. Retten til Strejke og Lock-out kan ikke afskaffes, før den kan afløses af Tilliden til en saadan Myndighed.

Naar en Arbejdsløs ikke kan skaffe sig Arbejde, maa det være Statens Pligt at skaffe en saadan Arbejde; forsømmes denne Pligt, paa hviler det Staten at yde ham fuld Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste og dette maa forvaltes af et offentligt Organ. Alle Midler maa tages i Brug for at sikre fuld og formaalstjenlig Beskæftigelse, saaledes at Produktionen og dermed Samfundets Levestandard kan blive størst mulig. Sæsonarbejdsløshed maa søges fjernet ved Produktionsomlægninger, Konjunkturarbejdsløshed ved offentlige Arbejder, og lokale eller fagligt be-

grænset Arbejdsløshed maa, naar den truer med at blive kronisk, modarbejdes ved frivillig Omflytning af Arbejdskraft.

Arbejdsløshedens Byrder maa bæres af hele Folket, og ingen Foranstaltning kan nytte, hvis den kun tager Hensyn til Forholdene i en Del af Samfundet.

Arbejdsstandsninger føles mere og mere som Samfundsanliggender. De griber ind paa alle Omraader, og Trediepart, som ikke er direkte Deltager i Kampen, kan ikke i Længden finde sig i dette Forhold. Man maa søge at naa frem til, at Konflikter, som de direkte interesserede Parter ikke kan klare, løses igennem offentlige Organer.

Men for at dette kan ske, maa der være Tillid til, at disse Organer virkelig repræsenterer Folket og ikke er Magtinstrumenter i den ene eller den anden af de impliceredes Hænder. Efterhaanden som Forstaaelsen af et fælles folkeligt Helhedssyn bliver stærkt, bliver dette muligt; men saa længe det ikke er Tilfældet, kan man ikke tage Retten til Arbejdsstandsninger fra de paagældende Parter, ja, det vil ganske simpelt være umuligt at tvinge dem til at bøje sig for Afgørelser, der opfattes som afgjort uretfærdige.

Det vil være af Betydning for et godt Forhold paa Arbejdspladserne, at Arbejderen faar et vist Indseende med Produktionsforholdene, og Oprettelsen af de paabegyndte Fællesudvalg bør derfor yderligere fremmes.

Naar Retten til Arbejde grundlovfæstes, paa-

hviler det Samfundet at føre en økonomisk Politik, der giver Muligheder for at alle kan komme i Arbejde. Hvis en Person ikke kan skaffe sig Arbejde og Arbejdsanvisningen ikke heller kan gøre det, maa den paagældende have Ret til at faa en Erstatning, som gør det muligt at opretholde den almindelige Levelfod. Det vil ogsaa være økonomisk nødvendigt, fordi man derved kan yde en Indsats for at holde Købekraften i Befolkningen oppe, hvorved man modarbejder en Kriſes Udvikling, som vil lamme ikke alene den arbejdsløse og hans Familie, men ogsaa de Handlende og hele Produktionslivet. Det vil være rimeligt i en saadan Erstatning at fradrage de specielle Arbejdsudgifter, Slid o. lign.

Da det er Samfundet, der staar med Ansaret, og for at undgaa Misbrug, vil det være rigtigt at Forvaltningen af dette forestaas af offentlige Organer.

Det bør være saaledes, at et frit Samfund kan yde Tryghed til sine Borgere og gøre dem til frie Mennesker i Samfundet.

Social Lovgivning.

Forsørgerbyrden maa lettes gennem Forsørger-tilskud fra Staten. Til hvert Barn ud over det første maa der udbetales et Tilskud til Dækning af Udgifter til Føde og Klæder. Tilskuddet maa ydes uden Hensyn til Forældrenes Indkomst.

Det er en Kendsgerning, at Forsørgerbyrden er meget tung for børnerige Familier. Det er Samfundets Pligt at gøre en Indsats paa dette

Omraade. Paa dette Omraade er Danmark ved at sakke agterud sammenlignet med mange andre Lande, f. Eks. Norge og Sverige.

Ved Familietilskudsordningen simplificerer man de mange andre Tilskudsordninger; mange af dem kan falde væk og Merudgiften bliver forholdsvis ringe.

Indfører man dette, kan man ogsaa gennemføre Princippet: Lige Løn for lige Arbejde. Saa vil de Familieforsørgertilskud, der nu betales gennem Arbejdsgiverne f. Eks. ved Tjenestemandslønninger, falde bort og gifte og ugifte kan konkurrere paa lige Fod.

Endvidere vil børnerige Familier paa den Maade kunne opretholde en passende Boligstandard, som netop nu i høj Grad lider under den meget store Forsørgerbyrde, saa kan man ogsaa komme bort fra det uheldige Princip at samle børnerige Familier i særlige Kvarterer i Byerne.

Desværre har Dansk Samlings Arbejde paa Rigsdagen i denne Sag endnu ikke baaret Frugt; Venstregeringen har slet ikke vist nogen Forstaaelse herfor.

Naturligvis maa ogsaa disse Spørgsmaal ses i en økonomisk Sammenhæng, og i pengeregelige Tider maa man have Opmærksomheden henvendt paa, at en saadan Lovgivning ikke faar inflatorisk Virkning, idet man jo saa blot tager med den ene Haand, hvad man giver med den anden. Og i et Land som Danmark, hvor en meget stor Del af Befolkningen lever paa Landet og dér faar en Del af Indkomsten i Naturalier,

er der Grænser for, hvor meget man kan omfordele den pengemæssige Nationalindtægt ved Hjælp af Skatter. Derfor maa man gaa grundig til Værks og forberede denne Lovgivning i Tide. Vi mener, at der bør nedsættes en Kommission til Gennemgang af de herhenhørende Spørgsmaal og forberede den fornødne Lovgivning.

Sygekasseordningen maa reformeres. Der maa foretages en tilbundsgaaende Undersøgelse af den bestaaende Ordning med det Formaal at løse de vigtige Spørgsmaal om de utilstrækkelige Dagpenge, den for mange uheldige Indtægtsgrænse for Medlemsskab i Sygekasserne, de uensartede Ydelser i de forskellige Dele af Landet og den paa sine Steder overhaandtagende Administration. Reformen maa medtage de øvrige Led i dansk Sundhedsvæsen og Sygdomsbekæmpelse.

Der maa ydes Aldersrente til alle gamle. Fradragene for Erhvervs- og Pensionsindtægter maa yderligere formindskes med det fuldstændige Bortfald ved alle jævne Indtægter som Maal.

Aldersrenten maa forhøjes med en jævnsides Øgning af de direkte Ydelser gennem særlige Boliger og ved Hjælp til Vareindkøb. De forskellige Forsikringsordninger maa bringes i Overensstemmelse med hinanden, saaledes at den tilfældige Trangsaarsag bliver betydningsløs.

I den Henseende som i den øvrige Sociallovgivning gælder det om, at alle stilles lige for Loven, saaledes at alle, der virkelig har Hjælp

behov, faar den. Det er vigtigere at alle faar den fornødne Hjælp, end at nogle, som ikke behøver den, faar den; de sidste vil jo altid komme til at yde igen i Form af Skatter.

Vi skal bort fra Fattiglovsmentaliteten, som behersker begge Parter, baade den, der er under og dem, der er over Grænsen. De, der er under, ser med Mistillid paa dem, der er over, som deres Fjender, der røver noget fra dem; de, der er over, ser ned paa de andre, som Mennesker, der ikke kan klare sig selv. Alle maa stilles lige. Derved vil man ogsaa spare en Mængde Tid og Penge i Administrationen. Trangsbegrundelsen falder bort, og Fristelsen til paa forskellig mere eller mindre hæderlig Vis at skaffe sig den ønskede Understøttelse vil slet ikke eksistere.

Forsorgen for Børn og Unge maa udvides. Der maa oprettes flere Børnehaver, Vuggestuer og Fritidshjem. Sundhedsplejersker og Skoletandpleje maa indføres over hele Landet, og den nu gennemførte Sundhedsforsorg for Børn maa suppleres med Legemsundersøgelse af unge over den skolepligtige Alder.

Børneværnets Arbejde maa lettes og omlægges til Fremme af det forebyggende Element.

I sig selv er meget af det her nævnte Kriseforanstaltninger. Ved Gennemførelsen af Familietilskudsordningen vil en Del af det blive overflødig; men saa længe den ikke er indført, maa man opretholde og udvide disse Hjælpeforanstaltninger. Jo mere Lovgivningen virkelig bliver præget af Bestræbelser for at sikre Familien,

desto mere vil en Række af disse Hjælpeforanstaltninger blive overflødige.

Støtten til Mødre maa udvides. Befolkningsskommissionens Forslag om Barselhvile, Moderskabsydelse m. m. maa gennemføres. Landet maa dækkes af offentlige Fødeklinikker. Der maa ydes forøget Støtte til Mødrehjælpsinstitutionerne. Der maa oprettes statsunderstøttede Organisationer, hvorigennem Husmødre kan faa Hushjælp under vanskelige Forhold.

De enlige Forsørgeres Stilling maa forbedres. Der maa oprettes Mødreskoler for enlige Mødre med Spædbørn, ligesom alle enlige Mødre maa kunne faa Støtte til erhvervsmæssig Uddannelse. Enlige Mødre med Spædbørn eller med flere Børn maa kunne faa Særhjælp, saaledes at de kan være hjemme og passe Børnene.

Enlige Mødre maa have Adgang til Deltidsarbejde og Tilskud til den derved opnaaede Løn. Enker og Enkemænd maa i Tiden umiddelbart efter Ægtefællens Død have en særlig Hjælp.

Ogsaa for en Række af de her nævnte Punkter vil Familielønnens Indførelse betyde, at de bliver overflødige; men vi er i en Nødsituation, hvor det er nødvendigt at yde hurtig Hjælp. Man maa særlig fremhæve den store Betydning det vil faa, om man kan faa indført en Uddannelse i bestemte Fag af de enlige Mødre, som hyppigt er ganske uegnede til at tage et mere kvalificeret Arbejde og deltage i Erhvervslivet.

Indførelse af Udvidelse af Deltidsarbejde for Kvinder vil baade virke som et Gode for de

paagældende Hjem og for Erhvervslivet i Perioder, hvor man mangler Arbejdskraft; det vil ogsaa overflødiggøre Socialhjælp, som nu maa ydes i mange Tilfælde.

Som Led i Arbejdet for at sikre Hjemmene fornøden kvalificeret Arbejdskraft har Dansk Samling rejst Spørgsmaalet om en særlig Husassistentlovgivning. Det lykkedes ikke at gennemføre et Lovforslag herom. Meningen hermed var at skabe klare Aftaleforhold mellem Husassistent og Husmoder, saaledes at Husassistent-erhvervet kunde sikres og højnes til Gavn for begge Parter.

Lands- og Byplanlægning.

Landets Bebyggelse maa planlægges af det offentlige. Et nyt By- og Landplanministerium maa tilrettelægge Landets Trafiknet og samarbejde med Kommunernes Byplaner. Det maa herved muliggøres at afskaffe usunde Storbykvarterer og anlægge nye Byer, hvor Hjem, Arbejdspladser og Friluftsomraadet kan ligge nær ved hinanden. Nyanlæg og Udflytning af industrielle Virksomheder til saadanne Byer bør fremmes.

København er for stor, hører man tit. Det er rigtigt. Baade sundhedsmæssigt, økonomisk og under Krig militært er den moderne Storby svagt stillet.

Det er sundhedsmæssigt det bedste, at Mennesker kommer i den snærest mulige Kontakt med Naturen, det er billigere at producere under mindre Forhold, og Danmark har ved sin Be-

liggenhed særlige Muligheder for en Decentralisation af Erhvervslivet. Vi har mange Havnebyer, hvor det vil være fordelagtigt at placere Produktionscentre.

Storbyernes Slumkvarterer bør udryddes. De er en Skam for vort Samfund og er en stadig Kilde til Ufred og Misfornøjelse. Det er rimeligt, at Mennesker, som opdrages der fra Barnsben, bliver Oprørere imod Samfundet, som har handlet ilde med dem.

Et Middel til at ændre dette, er at stoppe Kilden til, altsaa fjerne Slumkvartererne.

Under den anden Verdenskrig har vi lært, hvor saarbare de store Byer er, og hvor nødvendigt det er at sprede Produktionen, hvilket netop med den nuværende højt udviklede Teknik lader sig gøre.

Hele dette Arbejde maa samles under et særligt Ministerium, for at der kan komme Plan og Kraft over Arbejdet.

Bolignøden.

For at fremme Boligbyggeriet mest muligt oprettes et særligt Boligministerium. Produktion af Bygningsmaterialer fremmes mest muligt. Til Afhjælpning af den forhaandenværende Bolignød indrettes Tagetager til Boliger, gennemføres Deling af store Lejligheder; Frigørelse af nuværende Kontorlokaler til Lejligheder fremmes ved Opførelse af Kontorbarakker, og Rationering af Enkeltværelser indføres efter Ungdomskommissionens Betænkning.

Gennem Skattelovgivningen modvirkes al Grundspekulation og økonomisk Udnyttelse af Bolignøden.

Bolignøden er det mest brændende af alle de nuværende sociale Spørgsmaal; alt maa sættes ind paa at afhjælpe den.

Man maa gøre alt, hvad man kan for at naa Topproduktion af Mursten, Kalk, Cement og andre Bygningsmaterialer og Boligbyggeriet maa paa alle Maader have en Fortrinsstilling.

Mange unge Familier er i en fortvivlet Situation; der sker en i enhver Henseende uheldig Sammenhobning af Mennesker i smaa Lejligheder. Derfor kan man ikke nøjes med at sætte sin Lid til nyt Byggeri, man maa tillige udnytte den forhaandenværende Boligreserve meget bedre.

Der er i disse Tider ingen Mening i, at Kontorlokaler beslaglægger Lejligheder, der er egnet til Boliger. Derfor bør man udnytte de Barakker, som nu bliver ledige ved de tyske Flygtninges Fjernelse til Kontorlokaler. I København har man Mulighed for at indrette en Kontorby af saadanne Barakker.

Tagetager kan i langt større Udstrækning indrettes til Boliger, ogsaa i offentlige Ejendomme. Hvorfor løser f. Eks. Statsskoler o. a. lign. Institutioner ikke Boligspørgsmaalet for deres Elever ved at indrette de store Tagetager, de raa-der over, til Værelser? Saa vilde man ovenikøbet samtidig have løst Spørgsmaalet om Kollegier for de unge.

Hvis man indfører Boligrationering af Enkelt-

værelser efter Ungdomskommissionens Forslag, vil man kunne hæve Bolignøden for de enligt stillede Personer.

Naar Nøden er saa stor, som den er, maa en Række andre i og for sig berettigede Hensyn træde tilbage. Vi maa alle yde vort for at hjælpe. Derfor kan de store Lejligheder, som raader over overflødige Værelser, ikke kunne gaa fri. Gennemfører man en Ordning, hvorved enhver Lejlighedsindehaver kan raade over eet Værelse ud over eet Værelse for hvert Medlem af Husstanden, vil den mest pinlige Bolignød være overvundet, og giver man Lejlighedsindehaveren Opsigelsesret med Ret til selv at finde en ny Lejer skulde det vel være muligt at faa ordnet dette under rimelig Hensyntagen til begge Sider.

Man kan naturligvis ogsaa fremme Kampen mod Bolignøden ved Skattelovgivningen, f. Eks. ved Skat paa overtallige Værelser.

Endvidere bør Storkøbenhavns Kommune forbund snart gennemføres, for at man i Fællesskab kan gaa i Gang med at løse Boligproblemet for dette Omraades Vedkommende.

Skolen og Ungdommens Uddannelse.

Hele Ungdommens lige Adgang til Uddannelse bør sikres ved passende Foranstaltninger fra Samfundets Side.

Privatskolens Forhold sikres saaledes, at Forældrenes Ret til at bestemme over Børnenes Skolegang bliver uafhængige af deres økonomiske Omstændigheder.

I den Henseende betyder de sidst vedtagne Love et stort Fremskridt; dette bør yderligere fremmes.

Hele Skolens Ordning med Hensyn til Forholdet mellem Grundskole og Eksamensskole bør tages op til Overvejelse.

Det er for hele Folket betydningsfuldt, at Adgangen til Uddannelse staar aaben for alle. Derfor bør Legatsystemet udvikles betydeligt. Det moderne demokratiske Samfund yder f. Eks. forholdsvis mindre til Studenter og andres Uddannelse end Kongerne i gamle Dage; dette bør ændres.

Kirken.

Vi ønsker, at den danske Kirke og det kirkelige Liv i alle dets Former faar de bedst mulige Kaar at virke under, og agter, for saa vidt det kan blive Genstand for politisk Afgørelse, at støtte dette.

Rigsdagsmændenes Forpligtelse.

Dansk Samlings Rigsdagsrepræsentanter er ene bundet ved deres Overbevisning og ikke af nogen Partiparole.

Dette har vi i Dansk Samling altid betragtet som en Selvfølge; men i Anledning af det stadig mere om sig gribende Partivælde er det nødvendigt, at det siges klart og tydeligt.

Vi ønsker, at den enkelte Rigsdagsmands personlige Ansvarlighed fremhæves saa meget som muligt.

Gennem disse Programpunkter og de dertil knyttede Bemærkninger har vi søgt at give Udtryk dels for hvad vi principielt mener om en Række Spørgsmaal og dels for, hvad vi i den givne Situation særlig maa lægge Vægt paa.

Meget af det, der her er nævnt, kan ikke gennemføres straks, men angiver den Tendens, vi arbejder efter; det kan kun omsættes i politisk Handling efterhaanden, som de Synspunkter, vi kæmper for, faar Magt i Folket; men meget af det er af den Karakter, at det netop nu vil være til stor Gavn for vort Folk, om det kan gennemføres hurtigt.

Vi ønsker med vor Politik at tjene hele vort Folk; vi er ikke tilknyttet nogen bestemt økonomisk-social Gruppe; vi henvender os til alle og peger paa de Opgaver, som kun kan løses af vort Folk i et redeligt Samarbejde.

Vi ved, at der er mange Vælgere, som føler sig som hjemløse i de eksisterende Klassepartier, og som ønsker en Politik, der ganske bevidst først og fremmest søger at tage Stilling ud fra et Helhedshensyn, og som forstaar, at det ganske simpelt er umuligt for en enkelt Klasse at

løse Fællesopgaverne ud fra sine egne begrænsede Synspunkter.

Vi ved, at mange ud fra helt forskellige Udgangspunkter er naaet til samme Resultat; vi ved, at man ud fra nationale, sociale og kristelige Synspunkter har samlet sig om den samme praktiske Politik.

Vi kalder paa Medarbejderskab fra alle Sider.

Vi ved, at en national Forpligtelse ikke kan være ærlig og tale med Myndighed til hele Folket, hvis der ikke dertil er knyttet en lige saa stærk social Forpligtelse.

Vi ved, at mange i praktisk, politisk Handling ønsker at give Udtryk for den Forpligtelse over for Næsten, som er en af de betydningsfuldeste Virkninger af det kristne Evangeliums Forkyndelse i Danmark.

Vi vil ikke love »Guld og grønne Skove«; vi tror, at vi kun kan komme igennem de strenge Tider ved et haardt Arbejde i Fællesskab. Vi vil gerne gøre vort til, at Arbejdet kan lykkes, og prøver paa det ved en Politik, som hermed er trukket op i korte Træk.

Oktober 1947.

Paul Holt,

Formand for Dansk Samlings Rigsdagsgruppe.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk